

Środa, 12 marca 2014 r.

P7_TA(2014)0231

Ocena wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych i praworządność

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie oceny wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do spraw karnych i do praworządności (2014/2006(INI))

(2017/C 378/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 2, 6 oraz 7,
- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 70, 85, 258, 259 i 260,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 6 europejskiej konwencji praw człowieka,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 27 marca 2013 r. zatytułowany „Unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości – Narzędzie wspierania skutecznego wymiaru sprawiedliwości i wzrostu gospodarczego” (COM(2013)0160),
- uwzględniając pismo z dnia 6 marca 2013 r. wystosowane przez ministrów spraw zagranicznych Niemiec, Danii, Finlandii i Holandii do przewodniczącego Komisji José Manuela Barroso, wzywające do utworzenia mechanizmu wspierającego przestrzeganie podstawowych wartości w państwach członkowskich,
- uwzględniając decyzję ramową Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi,
- uwzględniając wniosek Komisji w sprawie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (COM(2013)0534), skupiający się na konieczności utworzenia europejskiego obszaru wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych,
- uwzględniając działania, sprawozdania roczne i analizy Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając działania i sprawozdania Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisji Weneckiej), a w szczególności jej sprawozdanie w sprawie praworządności (CDL-AD(2011)003rev) oraz sprawozdanie w sprawie niezależności systemu prawnego – część I: niezależność sędziów (CDL-AD(2010)004), a także jej sprawozdanie w sprawie niezależności systemu prawnego – część II: organy ścigania (CDL-AD(2010)040),
- uwzględniając Protokół ustaleń między Radą Europy a Unią Europejską,
- uwzględniając zmieniony statut Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 13 listopada 2013 r. zatytułowany „Roczna analiza wzrostu gospodarczego na 2014 r.” (COM(2013)0800),
- uwzględniając działania i sprawozdania Europejskiej Komisji na rzecz Skutecznego Wymiaru Sprawiedliwości (CEPEJ), a w szczególności najnowsze sprawozdanie w sprawie europejskich systemów sądowych (2012),
- uwzględniając swoje rezolucje w sprawie sytuacji, standardów i praktyki w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej oraz uwzględniając wszystkie rezolucje dotyczące obszaru praworządności i sprawiedliwości, w tym w sprawie korupcji i europejskiego nakazu aresztowania,⁽¹⁾
- uwzględniając art.48 Regulaminu,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte P7_TA(2012)0500, P7_TA(2013)0315, P7_TA(2011)0388, P7_TA(2013)0444, P7_TA(2014)0173 oraz P7_TA(2014)0174.

Środa, 12 marca 2014 r.

- uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinię Komisji Prawnej (A7-0122/2014),
- A. mając na uwadze, że ocena w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych umacnia wzajemne zaufanie, oraz mając na uwadze, że wzajemne zaufanie jest kluczowe dla skutecznego wdrożenia instrumentów wzajemnego uznawania; mając na uwadze, że w programie sztokholmskim ocenę wymieniono jako jeden z głównych instrumentów integracji w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości;
- B. mając na uwadze, że traktaty stanowią niezbędną podstawę oceny polityki w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, jak również poszanowania podstawowych wartości unijnych, w tym praworządności; mając na uwadze, że jakość, niezależność i skuteczność systemów sądowych należą również do priorytetów wymienionych w ramach europejskiego semestru, nowego rocznego cyklu koordynacji polityki gospodarczej w UE;
- C. mając na uwadze, że tablica wyników wymiaru sprawiedliwości jest obecnie rozpatrywana w kontekście europejskiego semestru gospodarczego, co nadmiernie podkreśla wartość gospodarczą wymiaru sprawiedliwości, podczas gdy wymiar sprawiedliwości sam w sobie stanowi wartość i powinien być dostępny dla wszystkich, niezależnie od interesu gospodarczego;
- D. mając na uwadze, że zachodzi konieczność współpracy między organami krajowymi oraz wspólnej interpretacji prawodawstwa UE w dziedzinie prawa karnego;
- E. mając na uwadze, że w 2013 r. tablica wyników wymiaru sprawiedliwości koncentruje się wyłącznie na wymiarze sprawiedliwości w sprawach cywilnych, handlowych i administracyjnych, jednak powinna ona uwzględniać również wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych, ponieważ działanie i rzetelność wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych mają znaczący wpływ na prawa podstawowe, a także są silnie powiązane z poszanowaniem praworządności;
- F. mając na uwadze, że w rocznym sprawozdaniu za rok 2012 Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej w rozdziale dotyczącym dostępu do skutecznego i niezależnego wymiaru sprawiedliwości wyraziła zaniepokojenie sytuacją w zakresie praworządności, a w szczególności niezawisłości sądownictwa w niektórych państwach członkowskich oraz, co się z tym wiąże, podstawowym prawem dostępu do wymiaru sprawiedliwości, na które kryzys finansowy miał poważny wpływ;
- G. mając na uwadze, że nadmierny czas trwania postępowań sądowych pozostaje głównym powodem, dla którego Europejski Trybunał Praw Człowieka piętnuje państwa członkowskie UE;
- H. mając na uwadze, że Europejska Komisja na rzecz Skutecznego Wymiaru Sprawiedliwości (CEPEJ) od utworzenia w 2002 r. rozwinęła pierwszorzędną wiedzę specjalistyczną w zakresie analizy różnych krajowych systemów prawnych i utworzyła bezprecedensową bazę wiedzy o realnej wartości dodanej, wspierając państwa członkowskie w usprawnianiu oceny i działania systemów sądownictwa; mając na uwadze, że system oceny, obecnie w piątej rundzie, obejmuje wszystkie obszary wymiaru sprawiedliwości i przewiduje różne kategorie analizy, takie jak dane demograficzne i gospodarcze, prawo do sprawiedliwego procesu, dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz wykonywanie zawodu sędziego, prokuratora i prawnika itp.;
- I. mając na uwadze, że Komisja Wenecka w swoim najnowszym sprawozdaniu w sprawie praworządności wymieniła sześć elementów, co do których osiągnięto konsensus i które stanowią podstawowe filary praworządności: legalność, z uwzględnieniem przejrzystego, odpowiedzialnego i demokratycznego procesu stanowienia prawa; pewność prawa; zakaz arbitralności; dostęp do wymiaru sprawiedliwości w postaci niezależnych i bezstronnych sądów, z uwzględnieniem kontroli sądowej aktów administracyjnych; poszanowanie praw człowieka, oraz niedyskryminacja i równość wobec prawa;
- J. mając na uwadze, że prace prowadzone przez instytucje UE powinny opierać się na ścisłej współpracy i współdziałaniu, a także powinny wykorzystywać najlepsze praktyki i wiedzę specjalistyczną innych organizacji międzynarodowych, w tym wyspecjalizowanych organów Rady Europy, aby uniknąć nakładania się na siebie i powielania działań oraz zapewnić skuteczne wykorzystanie zasobów;
- K. mając na uwadze, że Rada Europy oraz Unia Europejska potwierdziły swoje zobowiązanie do wzmocnienia współpracy w obszarach wspólnego zainteresowania, zwłaszcza pod względem wspierania i ochrony pluralistycznej demokracji, poszanowania praw człowieka i swobód podstawowych oraz praworządności, przy pełnym wykorzystaniu wyspecjalizowanych organów, takich jak Komisja Wenecka, w celu wypracowania właściwych form współpracy w odpowiedzi na nowe wyzwania;
- L. mając na uwadze, że Parlament wielokrotnie wzywał do umocnienia istniejących mechanizmów w celu zapewnienia poszanowania, ochrony i propagowania wartości Unii wyrażonych w art. 2 TUE oraz rozwiązania kryzysowej sytuacji w Unii i w państwach członkowskich w sposób szybki i skuteczny; mając na uwadze debatę, która toczy się w Parlamencie, Radzie i Komisji na temat utworzenia „nowego mechanizmu”;

Środa, 12 marca 2014 r.

- M. mając na uwadze, że niezależność systemu sądownictwa oraz sędziów i prokuratorów generalnych w państwach członkowskich musi być chroniona przed jakimikolwiek wpływami politycznymi;
- N. mając na uwadze, że wszelkie decyzje w tej sprawie powinny zagwarantować, w jak najszybszym terminie, należyte stosowanie art. 2 TUE oraz zapewnić podejmowanie wszelkich decyzji na podstawie obiektywnych kryteriów i obiektywnej oceny, aby odeprzeć krytykę dotyczącą podwójnych standardów, różnic w traktowaniu i stronniczości politycznej;
- O. mając na uwadze, że stosowanie instrumentów unijnych w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych z uwzględnieniem powiązanego z tym poszanowania praw podstawowych, jak również rozwijanie przestrzeni sprawiedliwości w sprawach karnych jest uzależnione od skutecznego działania krajowych systemów wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych,
- P. mając na uwadze, że konieczne jest spójne i kompleksowe administrowanie systemem wymiaru sprawiedliwości, aby różnice istniejące w wymiarach sprawiedliwości w sprawach karnych w poszczególnych państwach członkowskich nie były wykorzystywane przez przestępców przekraczających granice;

Opracowanie tablicy wyników wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych

1. z zadowoleniem przyjmuje sporządzenie przez Komisję tablicy wyników wymiaru sprawiedliwości UE; ubolewa jednak, że skupia się ona wyłącznie na wymiarze sprawiedliwości w sprawach cywilnych, handlowych i administracyjnych;
2. podkreśla, że ustanowienie tablicy wyników wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych przyczyni się do jednolitego pojmowania prawodawstwa UE w dziedzinie prawa karnego wśród sędziów i prokuratorów, a tym samym poprawi wzajemne zaufanie;
3. nawołuje zatem Komisję do stopniowego rozszerzenia zakresu tablicy wyników, tak by stała się ona odrębną kompleksową tablicą wyników wymiaru sprawiedliwości, umożliwiającą przy wykorzystaniu obiektywnych wskaźników ocenę wszystkich obszarów wymiaru sprawiedliwości, w tym spraw karnych i wszystkich kwestii horyzontalnych powiązanych z wymiarem sprawiedliwości, takich jak niezależność, skuteczność i etyka zawodowa w sądownictwie, wykonywanie zawodu sędziego i poszanowanie praw procesowych; apeluje do Komisji o włączenie wszystkich odpowiednich podmiotów i korzystanie z ich doświadczeń i wniosków, a także z prac przeprowadzonych przez organy Rady Europy w zakresie oceny praworządności i wymiaru sprawiedliwości oraz z doświadczeń Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej;

Rola parlamentów narodowych i Parlamentu Europejskiego

4. wzywa Komisję i Radę do zapewnienia włączenia Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych w ten proces, zgodnie z zapisami traktatów, oraz do regularnego przekazywania im wyników ocen;

Udział państw członkowskich

5. ubolewa nad brakiem dostępnych danych dotyczących krajowych systemów wymiaru sprawiedliwości i w związku z tym wzywa państwa członkowskie do pełnej współpracy z instytucjami UE i Rady Europy oraz do regularnego zbierania i udostępniania bezstronnych, rzetelnych, obiektywnych i porównywalnych danych dotyczących ich systemów wymiaru sprawiedliwości;

Praworządność i prawa podstawowe

6. apeluje do Komisji o udzielenie odpowiedzi na ponawiany przez Parlament wniosek i o przedstawienie propozycji:
  - skutecznego mechanizmu regularnej oceny zapewnienia przez państwa członkowskie zgodności z podstawowymi wartościami UE określonymi w art. 2 TUE, który stanowi podstawę instrumentu wczesnego ostrzegania; oraz
  - skutecznego mechanizmu postępowania w sytuacjach kryzysowych wraz z odpowiednimi formami interwencji i możliwością nałożenia sankcji w razie systematycznego naruszania zasady demokracji i praworządności oraz w razie nieskuteczności odpowiednich kontroli i środków bilansujących w danym państwie członkowskim;
7. ponownie stwierdza, że taki mechanizm musi być stosowany we wszystkich państwach członkowskich w przejrzysty, równy i jednolity sposób oraz że należy dążyć do komplementarności w stosunku do działań innych instytucji międzynarodowych, takich jak Rada Europy, a w szczególności jej Komisja Wenecka; wzywa do tego, aby w takiej ocenie miała swój udział Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej;

Środa, 12 marca 2014 r.

8. wzywa do zacieśnienia współpracy między Parlamentem Europejskim a Komisją Wenecką; wzywa Parlament Europejski i Radę Europy do opracowania odpowiedniego mechanizmu składania wniosków o opinię w kwestiach szczególnie istotnych do Komisji Weneckiej oraz do zapewnienia uczestnictwa Parlamentu w roli obserwatora w działaniach Komisji Weneckiej;
9. uważa, że należy wzmocnić współpracę między właściwymi komisjami Parlamentu i Zgromadzenia Parlamentarnej Rady Europy, zgodnie z art. 199 Regulaminu, w szczególności w formie regularnych posiedzeń i posiedzeń ad hoc, jak również wskazać zagadnienia kluczowe dla obu stron; ponawia stałe zaproszenie skierowane do przedstawicieli Rady Europy (odpowiednie komisje Zgromadzenia Parlamentarnej Rady Europy, Komisja Wenecka, CEPEJ, komisarz ds. praw człowieka) do udziału w odpowiednich posiedzeniach komisji PE;
10. domaga się aktualizacji porozumienia w sprawie wzmocnienia współpracy pomiędzy Zgromadzeniem Parlamentarnym Rady Europy a Parlamentem Europejskim, podpisanego w 2007 r., w celu lepszego uwzględnienia zmian związanych z wejściem w życie Traktatu z Lizbony; wzywa Konferencję Przewodniczącą, aby na podstawie art. 199 Regulaminu Parlamentu zaprosiła Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy do otwartej dyskusji w celu włączenia w ogólne ramy praktycznych środków współpracy między poszczególnymi organami;
11. stwierdza, że protokół ustaleń między Radą Europy a Unią Europejską musi również podlegać systematycznej ocenie;
12. wzywa Radę i państwa członkowskie do pełnego podjęcia odpowiedzialności w ramach swoich kompetencji w odniesieniu do praw człowieka zapisanych w Karcie oraz w odpowiednich artykułach traktatów, a w szczególności w art. 2, 6 i 7 TUE; uważa, że stanowi to warunek wstępny, jeżeli UE ma skutecznie poradzić sobie z sytuacją, w której zasady demokracji, praworządności i prawa podstawowe są ograniczane przez państwa członkowskie;
13. podkreśla, że Komisji przysługuje uprawnienie do postawienia jakiegokolwiek państwa członkowskiego, które nie wypełnia swoich zobowiązań wynikających z traktatów, przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej;

o

o o

14. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
-